www.svoboda-news.com

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ГРИ ЦЕНТИ — РІК XXXII. — Число 79. — Джерзи Ситі, Н. Дж., пятниця, 4. квітня, 1924. — VOL. XXXII. — No. 79. — Jersey City, N. J., Friday, April 4, 1924. — THREE CENTS

Міністер війни мав здержувати процеси проти обманців.

ВАШІНҐТОН, 2. квітня. — Капітан Скейф, бувший агент федерального слідчого бюра, зізнав нині перед сенатовим комітетом, розслідуючим департамент судівництва, що Джан Вікс, секретар (міністер) війни, своїм упливом задержав процес проти підприємства Райта енд Мартин Еркрет Корпорейшен, котре обманудо уряд на міліони долярів при будові аероплянів підчас війни.

Як зізнавав свідок, Вікс наперед постарався о відложення слідства, хоча докази проти підприємства були дуже ясні, а відтак постарався, що точки контракту межи підприємством та урядом були змінені.

СЛІДСТВО ПРОТИ КОНҐРЕСМЕНІВ ЗА ХАБАРНИЦТВО.

ВАШІНҐТОН, 2. квітня. — Спеціяльний комітет палати послів, що розслідуже обжалования двох конґресменів за хабарництво в бюрі ветеранів, заявив, що він веде своє слідство тайно, але вислід свого слідства оголосить публично.

Нині переслухано перед комітетом конґресмена Цілмана.

ІМЕНОВАННЄ НАСЛІДНИКА ДОГЕРТІ.

ВАШІНҐТОН, 2. квітня. — Наслідником Гарі Догерті, котрий уступив зі становища ґенерального прокуратора (міністра судівництва) на домаганнє президента Кулиджа та сенату через нафтові скандали, став Гарлен Фиск Стовн, нюйорський адвокат, професор права та ректор правничого факультету Колумбійського університету в Ню Йорку.

МІНІСТЕР СКАРБУ ПРОТИ ВИСОКИХ ПОДАТКІВ НА СПАДКИ.

ВАШІНҐТОН, 2. квітня. — Секретар скарбу Мелон зявився нині перед фінансовим комітетом сенату, котрий радить тепер над податковим проєктом, та виступив усею силою проти проєкту накладання високих податків на високі спадкові маси.

Сей проєкт появився в палаті послів. Після нього федеральний уряд мавби стягати з великих спадків високі податки, які при великих сумах малиби сягати навіть до 40 процентів.

Міністер заявив, що такі високі спадкові податки є дуже некористні для економічного розвою краю. Він вказував на примір Анґлії та Росії, де подібні податки спричинили поважні шкоди для економічного розвою краю. Мелон так і назвав сей проєкт „економічним самовбийством".

НАФТЯРІ І ПОЛІТИЧНІ ПАРТІЇ.

ВАШІНҐТОН, 2. квітня. — Дердж Гвайт, голова демократичного національного (начального) комітету, зізнав нині перед сенатовим нафтовим комітетом, що нафтовий підприємець Догені, вмішаний у нафтові скандали, зложив був при послідних виборах на виборчий фонд демократичної партії 9,900 долярів.

КЛЕН У ПОЛІТИЦІ.

КАНЗАС СИТІ, Мезуре, 2. квітня. — В богато місцях у стейтах Мезуре й Канзасі вчерашні вибори велися довкола питання Ку-Клакс-Клена.

За кождим майже безпартийним тикетом стояв звичайно Клен, і йому вдалося віднести повну побіду в кількох містах. На загал, однак, міські вибори по сих двох стейтах виказали, що сила Клена слабне.

АҐІТАЦІЯ ЗА ЛІҐОЮ.

НЮ ЙОРК, 2. квітня. — Нормен Дейвіс, що був головою мемельської комісії заявив з нагоди свого повороту до Злучених Держав, що Ліґа Народів робить корисну роботу та що незадовго прийде час, що й Злучені Держави будуть мусіти до неї приступити.

БОРОТЬБА ЗА ІМІҐРАЦІЙНИЙ ЗАКОН.

ВАШІНҐТОН, 2. квітня. — Сенат почав нині займатися іміґраційним проєктом. Довкола нього почалася зараз завзята боротьба. Демократ Гарисон зараз вніс поправку до проєкту, щоби основою іміґрації зробити не перепись з року 1910., але з 1890.; колиб ся поправка Гарисона перейшла, то іміґрація з полудневих та східних країв Европи булаби ще більше обкроєна.

ПЕРЕДВИБОРЧІ ЗАХОДИ.

МИЛУОКІ, Висканзин, 2. квітня. — Провідники обох великих партій призвають, що в сьому стейті росте серед републиканців популярність Ла Фолета, а серед демократів популярність нюйорського губернатора Ал Смита.

ЮНІЯ НЕ ХОЧЕ КЛЕНСМЕНІВ.

ГЕЙЗЕЛТОН, Па., 2. квітня. — Уряд 7. округа майнерської юнії предложив членам юнії в сьому окрузі питаннє дальшого членства в юнії 32 робітників, що рівночасно є членами юнії та членами Ку-Клакс-Клена.

Уряд зробив се на основі одноголосного рішення на двох послідних конвенціях майнерської юнії. Члени юнії приказали обжалованим юністам станути на суд перед юніями. Суд відбудеться згідно з постановами статутів майнерської юнії.

РЕВОЛЮЦІЯ В ГОНДУРАСІ.

ВАШІНҐТОН, 2. квітня. — Довкола та на вулицях міста Тегусіґальпи, столиці середно-американської републики Гондураса, ведеться тепер кровава боротьба, сим разом межи військами повстанців та так званого фактичного уряду. Надії, що зі заняттєм столиці повстанцями революція скінчиться, показалися неправдивими, бо проти одної побідної партії повстанців повстала з оружем в руках друга повстанська партія.

ФЕДЕРАЛЬНИЙ УРЯД ПРЕДКЛАДАЄ НОВІ ГОМСТЕДИ.

ВАШІНҐТОН 2, квітня. — Федеральний уряд відкрив для поселенців коло 92,500 акрів публичної землі в стейтах Арисоні, Каліфорнії, Айдаго, Неваді та Вайомінґу.

Першенство до сих земель мають бувші вояки американської армії, коли зголосяться по землю протягом 91 дня.

По землю треба писати до департаменту внутрішних справ („тіріор департмент").

СМЕРТЬ ЧЕРЕЗ НАПИТОК.

За кілька послідних днів погибло в місті Толіді, в стейті Огайо, 15 людий, затроєних через пиття денатурованого спирту. Кромі сього кількоро людий, небезпечно хорих, лежить по ріжних шпиталях.

БУРІ НА СУШИ ЗДЕРЖУЮТЬ КОРАБЛІ.

Наслідком страшних сніжних заметілий поспізнялися поїзди, а через се трансатлянтійські кораблі мусіли ждати на своїх пасажирів по кілька й кілька найцять годин.

ЛЄНІН У ШВАЙЦАРІЇ.

Інж. Шром в характеристиці Леніна в „Прагер Прессе" м. и. згадує кампанію Леніна проти II. Інтернаціоналу, яку розпочав він у Швайцарії в перших роках війни. Ленін стояв на становищі, що справжнім пролетарським закінченням імперіялістичної війни може бути тільки гороженська війна. Проти цього становища виступили швайцарський інтернаціоналіст Ґрім, а також Раковський і поборювали його на цімервальській конференції. Ледебур сказав Ленінови просто в вічі що легко є проповідувати гороженську війну з закордону, і висловив сумнів, чи большевики будуть в силі перевести соціяльну революцію в Росії. Цікава відповідь Леніна Ледебурови: „Коли Маркс писав комуністичний маніфест, жив теж за границею і тільки заскорузлі буржуї йому те саме закидали. Я живу за границею, бо мене сюди робітники вислали. Одначе коли вибє година, ми будемо на наших позиціях".

ЖЕБРАЦЬКА ҐАЗЕТА.

В Парижі жебручі діди зложилися й видають свою ґазету.

СПРАВА НОМІНАЦІЇ ГРЕЦЬКО-КАТОЛИЦЬКОГО ЕПИСКОПА В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

З Вашінґтону повідомляють що вістка про іменованнє о. Василя Такача з Ужґороду грецько-католицьким епископом в Злучених Державах предчасна.

Репрезентація апостольської столиці про се нічого не знає і каже, що справа ще не вирішена.

НАЙБІЛЬШЕ ЗНЕНАВИДЖЕНА НАЦІЯ.

В міжнародній політиці дуже важні настрої і опінія, себто загальна думка про якусь націю чи державу. Вагу того бачили ми, як цілий світ кидався на Німеччину.

Помалу місце Німеччини займає в опінії —Франція. —„ Новий Державний Муж", орган лівого крила анґлійських лібералів (провідник їх Джан Сімон) пише про Поанкаре, головного мужа в Франції ось що:

„З богатьох прикмет, які повинен мати державний муж, Поанкаре має тільки силу волі. Але вона стає у нього глупою впертістю. Його кругозір обмежений, його політична бистрота менша ніж пересічна, його загальна освіта не більша ніж у Ллойд Джорджа. З тими прикметами він поки що нищив Німеччину і здобув Франції геґемонію в Европі, — але заразом знищив симпатії світа до Франції. Він навчив кожну німецьку дитину ненавидіти Францію смертельно й думати про пімсту. Кінець кінців таки прийде до того, що Німці побють Францію. Весь анґльо-саксонський світ вже бажає Німеччині тої побіди. А й нейтральні держави не зронять ні сльози, як Німці набють Францію.

РІЧНА ПРОДУКЦІЯ ЖИВОГО СРІБЛА У ЦІЛОМУ СВІТІ.

Виносила перед війною 4,200,000 кґ. З цього Европа витворювала чотири пятих, а найбільшу часть останка Каліфорнія й Мексик. Найбільша копальня живого срібла у світі є в Альмадені в еспанській провінції Нова Кастилія. Із цієї копальні добувають живе срібло вже 2.000 літ. На другому місці є копальня живого срібла Ідрія (в Словенії), але тепер уже належить до Італії. На третьому місці стоїть копальня Абадія Сан Сальваторе в Тосканії. Руда, яку добувають у Альмадені дає чистого живого срібла 8 процент.

НЕВДАЧА РОСИЙСЬКОЇ ЕКСПЕДИЦІЇ ДО МОНҐОЛІЇ.

Минулого року совєтська влада відіслала до Монґолії на укову експедицію під проводом найсдавнішого російського знавця Далекого Сходу полковника Козлова. Експедиція мала розслідити старинне місто Гара-Готе, яке віднайдено на пустині Ґобі. Місто це похоронив ще з часів Джінґіс хана, а ціле засипане піском. Найважніще, що в місті цьому найдено велику бібліотеку, в якій є незнані досі твори старої монґольської літератури. Експедиція Козлова дійшла до Урби й там ждала майже пів року, щоби одержати візу від китайської влади. Тимчасом китайські власти не хотіли дати цієї візи, заявляючи, що цілию експедиції не є наука, а большевицька пропаганда. І так експедиція мусіла тепер вернутися до Росії, не осягнувши цілі.

АМЕРИКАНСЬКІ ДАЛЬМАТИНЦІ ЗА ПОБОРЮВАННЯ НЕҐРАМОТНОСТИ.

Богаті американські горожане Дальматинці: Башко Бабуріца й Міго Міганович записали великі фонди для поборювання неграмотности в Дальмації. Держава має з цих фондів основувати всюди там у Дальматії школи для поборювання неграмотности, де досі таких шкіл нема.

СКРИПКА КОТРА ГОВОРИТЬ?

„Іль Секольо" звідомляє з Берліна, що в Шарльотенбурзі в одному аристократичному домі давав концерт скрипак світової слави Йоган Конц. І йому вдалося фузією гармонійних голосів добути зі скрипки людський голос. Присутні заявляли, що виразно чули слова: „Ленін помер". Викликало це в музичних колах великий розголос. Конц обіцяв і на концерті в Берліні показати такий експеримент.

ЧИ І В СТАРИННИХ ЧАСАХ ЗНАЛИ ЛЮДЕ ЛІТАТИ У ВОЗДУСІ?

Знаємо, що за останніх 10—15 літ летництво розвинулося дуже гарно; та не знаємо чи в старовину люде знали цю штуку. Та як пишуть ґазети — найшов один єгиптольоґ папірус, у якому сказано, що жидівський король Соломон, Давидів син подарував королевій Сабі якусь машину, котрою можна було літати на три лікті високо понад филі Червоного моря. Бог зна яка це була машина.

Німці видвигають кандидатуру в посли внука Бісмарка.

БЕРЛІН, 2. квітня. — Вчера виступив вперве на політичну арену князь Отто фон Бісмарк, внук „зелізного канцлера" Бісмарка, що обєднав Німеччину і створив німецьку імперію.

Він досі жив спокійно в Фрідріхсруе біля Гамбурга. Аж щойно вчера виступив на 3,000-ному передвиборчому вічу в Гамбурґу яко кандидат на посла до парляменту.

Тепер він має 27 літ. Він є провідником „Бісмаркової Ліґи Молодіжи".

На вічу промовляв і заявив, що німецька монархістична молодіж підіпре при виборах монархістичних кандидатів, бо вона за відбудовою німецької монархії і за привернеттєм старого чорно-біло-червоного прапора.

Зібранне привитало його із запалом.

ЛЮДЕНДОРФ КАНДИДУЄ В ПОСЛИ.

БЕРЛІН, 2. квітня. — Увільнений вчера з мінхенському процесі ґенерал Людендорф кандидує в посли до федерального парляменту з рамени націоналістичної анти-семітської партії.

ПО УВІЛЬНЕННЮ ЛЮДЕНДОРФА.

ПАРИЖ, 2. квітня. — Тутешній півурядовий дневник Там пише, що німецький суд увільнив ґенерала Людендорфа в процесі за державну зраду тому, бо боявся примінити закон до чоловіка, котрий підписував звідомлення про побіди німецької армії вчасі світової війни.

Така замітка не мила Німцям, каже ґазета, але ми волимо правду ніж повісти.

В РУРЩИНІ.

ПАРИЖ, 2. квітня. — Німецькі промисловці в Рурщині не хотять відновити умов з французьким комітетом інжинірів. Умови кінчаться 15-ого с. м. Французи кажуть, що се за почином німецького правительства.

Французьке правительство вислало туди міністра прилюдних робіт Ле Трокера, щоб загрозив німецьким просмиловцям, що коли не схотять добровільно підписати контракту, то Франція змусить їх до того військовою силою.

АВСТРАЛІЯ БУДУЄ ВОЄННІ КОРАБЛІ.

ЛОНДОН, 2. квітня. — Австралія постановила вибудувати два кружляки.

ЧІЧЄРІН ПРО ЗОРУЖЕННЯ І ВІЙНУ.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 2. квітня. — Російський комісар закордонних справ Ґриґорій Чічерін відповів на запит Ліґи Народів у справі зоружень і війни, що справу обмеження зоружень слід віддлити від питання про основаннє міжнародньої установи, що старалась би запобігти війнам.

Він радить скликати міжнародню конференцію для усталення сили сухопутних армій, а також воздушних зоружень і морських воєнних фльот поодиноких держав, відповідно до їх території, населення, доходів і місцевих вимог.

НІМЦІ ЗБУРИЛИ КЕЛЬНСЬКУ ТВЕРДИНЮ.

КЕЛЬН, Німеччина, 2. квітня. — Тутешню стару німецьку твердиню розібрано згідно з постановою версайського мирового договору. Матеріял з неї вивезено. На вільних площах відбуваються спортові забави.

ЗІНОВЄВ ДОМАГАЄТЬСЯ ВІД АНҐЛІЇ $1,000,000,000 „ВІДШКОДОВАННЯ".

МОСКВА, 2. квітня. — На домаганнє большевицького представника в Лондоні, Крістa Раковського, центральний комітет Р. К. П. (російської комуністичної партії) обговорив звідомленнє свого „політбюра" (політичного бюра) про справу анґлійсько-російських переговорів і приняв його в цілости.

Голова „комінтерну" (комуністичного інтернаціоналу) Зіновєв заявив, що совєтська Росія відкине домаганнє Великої Британії о сплату довгів і відсотків від них, якщо вона відкине російське домаганнє о заплату „воєнного відшкодовання" за шкоди, спричинені наїздом британських військ на територію Росії, а яке обчислено на $1,000,000,000, себто більше від суми, якої домагається Анґлія.

Він додав, що совєтська Росія не заплатить теж приватним британським горожанам суми $300,000,000 за забрану їм приватну власність в Росії.

СЕРБИ ВОЮЮТЬ ПРОТИ ЧОРНОГОРЦІВ.

БІЛГОРОД, столиця Сербії, 2. квітня. — Сербська влада воює військовою силою проти Чорногорців, котрі не хотять приняти постанови версайського „мирового" договору, яким їх вклучено насилу до Сербії (Юґославії), але обстоюють свою самостійність.

Недавно був молодий чорногорський учений і фільософ Йово Распопович, котрий у часі війни був професором університету у Відні, зорґанізував великий відділ чорногорських повстанців, який напав на відділ сербського війська, котре везло 3,000,000 дінарів до Цетина (бувшої столиці Чорногори), вибив його до ноги і заграбив майно та розділив між повстанців.

З німсти за се сербське правительство наложило нагороду в сумі 100,000 дінарів за його голову.

Недавно прийшло до стрічі і кровавої розправи між повстанцями Распоповича і сербським військом, в якій згинуло 300 осіб по обох сторонах, а між ними і Распопович.

КИТАЙСЬКИЙ ЛІДЕР ВШАНОВУЄ ПАМЯТЬ ЛЄНІНА.

ГОНҐКОНҐ, Китай, 2. квітня. — Провідник китайської партії Куомінтанґ, др. Сун-Ят-Сен, був на прилюдному зібранню в память Леніна. Він поклонився перед портретом Леніна, біля якого була напись: „Приятель держави, вчитель народу".

НАЙНОВІЙШІ КНИЖКИ ЗІ СТАРОГО КРАЮ

† До характеристики українських правих партій. В. Андрієвський	10	† Василько Ростиславич. В. Бирчак	1.00
† В 60-і роковини смерти Шевченка	10	† Кобза та кобзарі. В. Ємець	35
† Жах. Збірка оповідань. Бандурист	10	† Національне виховання. Б. Кілін	15
† Незбутні. Нариси. Б. Лепкий	15	† Україна. Твори. Т. III. П. Куліш	30
Памяти І. Франка. Збірка З. Кузеля	10	† Політвр. Твори. Т. IV. П. Куліш	50
† З минулого. Т. І. В. Андрієвський	70	† Огляд національної території України. Др. Ст. Рудницький	35
† Українська література жова й правовіс	10	† Київ і Авель. Драма. І. Орлов	30
† Емеґ.Д. Твори. Т. — І. Котляревський	45	† Українська справа зі становища політичної ґеоґрафії. Др. Ст. Рудницький	50
† Наталка Полтавка і ин. Твори. Т. II. І. Котляревського	25	† Словар української мови, повний, в двох томах кишеневого формату, Б. Грінченко, в оправі	6.00
† Славянський світ в його минулому й сучасному. Д. Дорошенко 1.50, в гарній оправі в пів полотно з картою Славянщини	2.00	† Російсько-український словар в 1 томі в кишеневім форматі, Уманець і Спілка, в оправі	3.00
† Спомини утікача. В. Леонтович	30	† Струмінь. Антологія української поезії від найдавніших до нинішних часів. Влаштував Б. Лепкий. 2 томи	2.75
† Життя й відносини на Радянській Україні. І. Герасимович	20	† Оповідання з Всесвітної Історії, Ох. Бернинський, в двох частях	80
† Під колесами історії. Д-р С. Томашівський	25	† Основи Пластуства (скавтінґ), О. Яременко	10
† Марко Проклятий і ин. Твори. О. Стороженко	45	† З минулого. І. В. Андрієвський, в пол. оправі	1.50
† Кобзар. Т. Шевченко	1.50	† Вибір Творів, Ніни Щоголів	25
† Повісті. (Артист, Мурашка й ин.) Т. Шевченко	90	† Дорош, Гриґорка і инші оповідання, Олексен Стороженка	45
† Чорна Рада. Твори. Т. І. П. Куліш	50		
† Повіті. Твори. Т. II. П. Куліш	50		
† Голод на Україні. З 39 образками. І. Герасимович	50		

Гроші належить посилати на почтовий або експресовий мані-ордер на ім'я, яке подаємо у поновній адресі.

„SVOBODA", 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:

Single copy a copy	
One year	$ 7.00
Six months	$ 3.75
Three months	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.	
One year	$10.00
Six months	$ 5.00
Three months	$ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:

Поодиноке число три центи.	
На рік	$ 7.00
На пів року	$ 3.75
На три місяці	$ 2.00
В Джерси Сити і заграницею.	
На рік	$10.00
На пів року	$ 5.00
На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свобода": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1836 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

НАСЛІДКИ БОЛЬШЕВИЗМУ НА ШКОЛУ.

Дня 2. марта сього року почався в Харкові так званий всеукраїнський зїзд представників народної освіти. Перший день зїзду був посвячений звітам докладчиків з ріжних закутин краю, і сі власне звіти й роскривають найбільше характеристичні факти про те, як большевизм відбивається на поширення освіти на Вкраїні.

З самих большевицьких газет показуються такі факти: По Україні большевицькі партійники позасоновували так звані хати-читальні для ширення буцімто освіти серед позашкільного населення. На ділі робота в таких читальнях вестися не може, бо в читальнях недостача літератури. До того, де така література й є, то там ніхто не хоче братися до ведення читалень. Видно, партійним товаришам не інтересно вести освітну роботу, а селяни на вудку большевицьких читалень не клюють.

Зі школами для дітий справа мається не краще. Наперед, дається відчувати страшний брак учителів. Після обрахунків, предложених на зїзді, пересічно остало всего не більше як одна третина давних учителів. Ніхто на зїзді сього не говорив, чому се так, але всі певно знали, що вчителів мало тому, бо більшість українських учительських сил розстріляно за українство.

Зрештою й ті вчителі, що залишилися, не мають золотого життя. Кажуть, що головна біда вчителів — недостаток поживи та топлива.

Не дивниця, що вчителі тікають від сеї роботи та йдуть на посади врядовців, по стільки їх там яко непартійних пускають.

Загальний вислід таких фактів такий, що стан шкільництва в одній губернії за другою називається критичний. Неграмотність просто страшна, бо сягає подекуди навіть 85 процентів населення. Завдяки комуністичній політиці українська освіта станула над пропастю, від якої большевицька влада її вратувати не може, а від котрої вратувати народ другим вона не дає.

ПОЛЬЩА БОЇТЬСЯ ПРИЗНАТИСЬ, ЩО ВОНА ХОРА ДИТИНА.

Інтерпеляція послів Станислава Ланцуцкого і Степана Круликовского до міністра закордонних справ і міністра справедливости в справі конфіскати в „Трибун-і Роботніч-ій" частини цитату зі статті англійского премієра Р. Мекданелда.

У львівській „Трибун-і Роботніч-ій" з дня 27. лютого с. р. „Інтернаціональний балаган соціял-шовіністів" прокуратор приноровив цензорський олівець до начальника нинішнього уряду Великої Британії. А саме сконфіскував частину цитату зі статті Р. Мекданелда п. з. „Експанзія Польщі", видрукованої дня 6. січня с. р. в „Дейлзі Геральд", органі Партії Праці, який сьогодня є офіціяльним органом британського уряду.

Сконфіскований уступ цитату звучить ось так:

„Під впливом тих мотивів економічної натури, а також під впливом певної „ДИТИННОЇ ХОРОБИ" націоналізму, ПОЛЬЩА ПОГЛОТИЛА ТЕРИТОРІЇ, ДО ЯКИХ НЕМАЛА ПРАВА.

„Тепер терпить вона на нестравність і викиди нечистої совісти. Свідома того, що ЇЇ СХІДНІ ГРАНИЦІ АНІ МОРАЛЬНО АНІ МІЛІТАРНО НЕ ДАДУТЬСЯ ОБОРОНИТИ, шукає помочі на Заході. Коли її Франція заводить, звертається до Англії."

Для повноти картини мусимо додати, що сконфіскованi слова премієра Мекданелда навела „Трибуна Роботніча" дослівно за „Мисльом Народовом" (ч. 6 з дня 9. лютого с. р.), яку за те не сконфісковано.

Супроти повисшого запитуємо міністра справедливости, чи вважає слушним, що підрядні органи лідчиненого йому міністерства, в робітничій часописі конфіскують те, що вільно друкувати буржуазному органови?

Одночасно запитуємо міністра закордонних справ, чи вважає доцільним, що в хвилі, коли кабінет Р. Мекданелда стягає на себе увагу цілого світа; коли в кругах польських політиків і польської преси ведеться жива дискусія, чи закордонна політика польської республики має дальше орієнтуватись на Францію, чи радше звернутись до Англії, чи є — повторюємо — доцільною річю, аби львівська прокуратура при допомозі своїх цензорських управнень не дозволяла горожанам республики познайомитися з такою важною квестією як погляди державного мужа, що сьогодня кермує політикою Великої Британії, на польські справи взагалі, а спеціяльно на її східні границі?

Варшава, 7. березня, 1924.

„ВІДБУДОВА" В ПОЛЬЩІ.

У польському соймі в комісії для відбудови посол Узембло заявив, що зі знищених на війні 1,672,000 домів, відбудувалось лише 52%. Він винуватив за сей невідрадний стан польське правительство.

Найгірше виходять на сій „відбудові" українські землі, які опинились під Польщею. Українські села найбільше знищені війною і реквізиціями. Там ще ЦІЛІ СЕЛА ПОМІЩУЮТЬСЯ В ЗЕМЛЯНКАХ — воєнних окопах, бо на відбудову не дістають ні марки. Ще друть їх них податки.

ДІЛА ГОВОРЯТЬ.

Найбільший противник ОБЄДНАННЯ (а чому такі мають бути?), як прочитає його діловий звіт про приходи і розходи, мусить вдаритись у груди і сказати, що виступаючи проти Обєднання, він провинився.

Бо чи може бути тепер більше ідейна і більше конечна інституція над Обєднанне? Чи можна красше задоволити найбільші національні потреби в старому краю при тих фондах, які дістає Обєднане, аніж воно задовольнює? І чи можна ще більше ощадно, совісно і справедливо вести діла як веде Обєднанне?

Його діяльність без закиду. Натомісць треба висловити йому щире признанне, що серед таких трудних невзгодин як тепер, воно всетаки вспіває довершити так богато доброго діла.

Але признанне се мало. Обєднанне не воює словами і йому не слів треба, а діл. Не признання воно потребує (хоч і се йому слушно належиться), але гроший, аби могло як слід сповняти свою місію для старого краю. Жертв треба на ті цілі, на які воно збирає і що місяця посилає, і треба **народнього податку**, який ми всі добровільно на себе наложили, а якого не платимо. Лиш тоді Обєднанне зможе **побільшити свою поміч** старому краеви і **розвинути діяльність**.

Отому вороги і противники Обєднання повинні вдаритись у груди; змінитись; і перемінитись у приятелів Обєднання, та не тільки на словах, але й на ділі. І підпирати його матеріяльно. Складати жертви і платити народній податок. І так дати змогу центральній організації Українців в Америці побільшити поміч старому краеви та розвинути оборонну діяльність.

„РАДЯНСЬКА УКРАЇНА".

Всі Українці є за тим, аби була радянська Україна, себто, щоб її державний устрій опирався на **народніх виборних радах**, на радах громад, повітів, земель (губерній) і центральній раді, або парляменті. Се засада народоправства, але вона мусить бути переведена справедливо до найменьших подробиць, аби український нарід його приняв яко свій. Значить, вибори радянського представництва мусять бути загальні. Або іншими словами — мілїони селянства, яке творить величезну більшість народу України, мусять рішати при сих виборах.

Ті мілїони мають рішати не тільки про вибір сільських рад але й повітових і губернських та парляментарних. Парлямент і правительство має вийти з волі селянства і заступати його інтереси, а через селянство інтереси усієї України.

Але як Москалі і змосковщені Жиди комуністи при помочі „червоного війска" силою захопили Україну і держать її під багнетом та машиновим крісом для визиску і годовання ненаситної Московщини і таку **московську окупаційну владу** називають „радянською Україною" — то се тільки глузування з України і з українського народа.

Тому ніхто із свідомих Українців не буде кричати: Най жиє большевицька радянська Україна!

Українці можуть кликати лише: Нехай живе **проти-большевицька** радянська Україна! Геть з московсько-большевицькою окупацією на Україні!

ДОПИСІ

ЙОРКВИЛ, О.

Поклик.

Родимці! Як вам відомо війна знищила Галичину, а перемиська околиця зістала зрівнана з землею. Ціле наше село Новосільці, зістало спалене так, що не остало ні одного будинку. Читальня „Просвіти" згоріла також. Тепер вона міститься в домі одного господаря, але це невигідно і наші односільчани забралися збудувати читальняну хату. З нашого рідного села прийшли листи з просьбою о поміч. Тут у нас, в Йорквил Василь Кабан, Антін Собусь і Семен Кабан заняли ся збіркою і зібрали $54.50. Хто хотівби зложити жертву на сю ціль, най пішле або прямо до читальні „Просвіти" в Новосільцях, або на адресу: William Kaban, Box 67, Yorkville, O.

Досі зложили жертви слідуючі: Василь Кабан, Семен Кабан, Стефан Кабан, Іван Ящейко, Іван Міськo, Йосиф Медвідь і Василь Ящейко по 5.00; Семен Міськo 2.00; Василь Ільчук, Василь Солонічний, Іван Костел, Дмитро Станько, Ник. Зарічний, Андрей Бука, Теод. Фільц, Гнат Українець, Йосиф Янович, Андрей Юган, Йосиф Рейман, Гринько Бернарт, Іван Кметко і Д. Снігар по 1.00; Ф. Марковський, А. Волошин, Е. Хімка, Н. Марчук і А. Сирола по 50 цнт.; Ілай Будимлий і С. Яремцьо по 25 ц. Разом $54.50.

Василь Кабан.

БЛЕК РАК, БОФАЛО, Н. Й.

На допомогу Стрільцям.

Тов. Український Сокіл, від. 304 У. Н. Союза, устроїло великий український баль в честь українських героїв, котрі клали свої буйні голови на полі битви за освободження нашої дорогої вітчини. Честь, слава і дяка всім українським родинам, котрі взяли участь в цім балі на поміч геройскому війску. Памятаймо і на будуче, коли учуємо клич о поратунок, не віджазуймося ніколи від народної цілі, полрім її кождий раз так як слідує. Не будьмо самолюбами, але ідім за приміром нашого славного батька Тараса, котрий пригадує нам найбільшу заповідь Христа: „Аще кто речеть яко любить Бога а ближного свого ненавидить лож єст". Находиться і межи нами людина поважна й інтелігентна, а вона копає яму під ногами тих, котрі своєю геройчною кровю зросили майже цілу Україну, кажучи перед всіма що українська армія була бандитська. Чиж це може бути правда? Чиж це не є великий жаль тому, хто в ній служив і гірко бідував, що нераз приходило кождому з нас і без одіжи ходити, голодному бути, а деякі і до нині сидять ще в таборах полонених. Я яко член бувшої української галицької армії стаю в обороні своїх давних товаришів збруї і остерігаю цего добродія, щоб він не важився обкидати болотом тих, що наражали своє життя у бою.

В імени своїх колишних товаришів збруї славної галицької армії щиро сердечно дякую передовсім славному товариству „Сокіл" й його старшині, що вони не жалували дорого часу, щоби лише принести поміч своїм жовнірам, що по тільки трудах опинились на скитальщі без забезпечення. Гроші яко часть з балю на фонд Укр. Скит. зістали вислані через First Trust Co., Tonawanda, N. Y. на адресу нашого заступництва в Чехо-Словаччині: Орест Онуляк, поручник, Josefov n./Met. C. S. R., Europa.

Д. Грицай,
секр. 275 і 304 від. У. Н. С.

БОСТОН, МАСС.

Податок на борбу.

Як по інших місцевостях Америки, так і в Бостоні дня 15. мая 1923 року завязався „ябоєвий комітет", до котрого увійшли урядники: о. Йосиф Пелехович надзираттель комітету, Микола Давискіба, предс., Гр. Музика, кас., Ілія Чопик і Сава Антонюк писарі. Не від річи буде згадати, що при заложенню комітету ціла галя піднесла руки до присяги, що видержать в податку бодай через оден рік та що визискають кожду нагоду в боротьбі проти Ляха. Не є заміром моїм, щоби громаду бостонську хвалити, але щоби дати справозданя, чи справді всі додержали того святого народного обовязку.

Слідуючі особи зложили народний податок по день 1. січня 1924 року: Кузь Дмитро 12.00; Григорій Музика 12.00; Стефан Чопик 8.00; Коцур Зофія 8.00; Сава Антонюк, Бігеза Іван, Чопик Ілія, Чічко Іван, Давискіба Николай, Дяків Марія, Гуцулак Михайло по 6.00; Бедзінський Пилип, Бортник Анастазія, Боднар Петро, Бербелищук Йосиф, Бойко Стефна, Чорик Юстина, Довганчук Николай, Дацко Олекса, Івашків Антін, Ярошевський Пилип, Камінський Михайло, Кудрик Олекса, Кучер Семен, Музика Олена, Маруняк Текла, Попович Олена, Пашак Дмитро, о. Юсиф Пелехович, Штогрин Стефан, Сіпінський Данило, Теличин Ілія, Волошин Марія, Войтків Олекса, Архухт Федір, Зварич Григорій, Зварич Марія, Заяць Вас. по 4.00; Козулькевич Михайло, Козулькевич Анна по 3.50; Козовик Николай 3.00; Дорош Іван, Гриценко Лука, Майданий Іван і Ставничий Ілія по 2.50; Яріш Стефан, Лишкевич Катерина, Мокровський Самуїл, Шафранський Микита, Сіпінський Ілія, Волощук Ілія, Жданюк Катерина по 2.00; Панькевич Олекса, Смольчук Кирило по 1.50; Яворівський Олекса 1.25; Данилюк Василь, Дутчак Іван, Ференц Розалія, Гарматюк Антін, Юськів Дмитро, Юрасик Анна, Крилківець Григорій, Петрейко Григорій, Панас Йосиф, Сливка Йосиф по 1.00; Дутчак Лев, Пантелюк Василь, Саламінь Іван по 50 цнт.; Петро Пізюра 25 цнт.

Разом зібрано податку включно по день 1. січня 1924 року 240 долярів. З проступу проти Галера остало 25 дол. Розходу в протязі того часу зроблено 5 дол. на членські посвідки. Остає в касі 260 долярів. Сі гроші є вложені до банку „Екскендж Трост Ко." на імя 3 людий. На зборах дня 9. марта, котрі відбулись в парохяльній гали при 36 Арлінгтон ул., члени дали припоручення комітетови переписатись з краевими відпоручниками і вислати часть грошей на визше призначену ціль. Податок у нас і на р. 1924 заповівся досить добре, однак в імени наших поневолених братів кличемо до Вас, браття в Бостоні, котрі не складались те податку в році 1923, і до тих котрі з якихнебудь причин запізнилися то так важну справу: впишіться до Комітету Оборони Рідного Краю. Нагода до сего є кождої неділі. Чейже кождого стати зложити не цілого цента що дня на оборону рідного краю. А памятайте, що кождий Ваш цент зложений на сю ціль буде кулькою Ляхови тиранови, який в звірський спосіб катує наших братів та сестер в старім краю. Є на жаль між нами кількох що вписались до народного податку та в протязі цілого року не вплатили ані цента. Їх імен коїмтет не оголошує а кличе до них: Чи довго еще в мовчанню дивитись будете на мордування братів та сестер ваших Чи не бажаєте Ви пімсти над Ляхом, хотьби за ваших односільчан, котрих масами арештують щоденно? Чи не потрясе вами навіть та жорстокість Ляха над бл. п. Ольгою Басарабовою? Чим відімстимося ми за ті всі знущання Ляха-ката над нашим бідним, безборонним, поневоленим народом? Нічим, хиба тим маленьким податком, котрий призначений на боївку проти ляцької тиранії. Тож до податку члени парохії і ти Запорожська Січе, і ти відділе У. Н. Союза та „Провидіння", і ти українська молодіже, що згуртувалася в осібне товариство. І ви всі, котрі не стоїте в висше згаданих товариствах, усіх вас до податку кличе пімста за кривди над рідними нашими. Читайте сей поклик та другим передавайте! Податок складайте та других до сего намовляйте. Памятай і ти брате і ти сестро, що на тобі міліонів стан стоїть. До податку за Вільну Независимy Державу без Ляха і большевика.

ЗА УРЯД:
І. Чопик, С. Антонюк, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Поминальне Богослуженне за жертви ляцького насилля на українських землях відбудеться в укр. катол. церкві св. Володимира в неділю, 6-го квітня с. р. при Службі Божій.

По Богослуженню відбудеться в шкільній галі Протестаційне Віче. На Панахиду, як і на Віче запрошуємо всі Сестриця, Братства, Товариства та Громадян.

В отцій важній хвилі для українського народу ніхто нехай не відмовиться від участи.

Укр. Горожанська Громада.

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ ЩО

Число шкіл і учителів в Київськім окрузі падає а не побільшуєся? Чи Ви знаєте, що можете вдоволитися 100% чисто турецькими цигарєтками коли будете курити Гелмор? 2

КАСОВИЙ ЗВІТ ОБЄДНАННЯ.

(За місяць март, 1924).

I. ПРИХІД:

1) З перенесення з попереднього місяця		$851.34
2) Прихід в марті 1924:		
а) Народний податок	362.78	
б) Рідна Школа	352.53	
в) Ріжні	801.45	1,516.76
Разом		$2,368.10

II. РОЗХІД:

а) Висилка до краю:		
1) Рідна Школа	$250.00	
2) Політичні вязні	225.00	
3) Вільний Університет у Львові	150.00	
4) Емігрантам на Кубі	150.00	
5) Реміснича бурса у Львові	100.00	
6) Сироти	100.00	
7) Інваліди	100.00	
6) Голодуючій еміграції	100.00	
9) Стрільцям в Чехо-Словаччині	50.00	
10) Студентам	50.00	
11) Зах. Укр. Тов. Ліги Націй	50.00	
12) Укр. Національний Музей	50.00	
13) Укр. Скиталець	30.00	
14) Діткові в таборах інтерн. в Польщі	25.00	
15) Вдові по Івані Франкови	25.00	
16) Письменникам	20.00	
17) Пересилка (від 1—16)	19.75	$1,494.75
б) Телефон		8.20
в) Рент за офіс		25.00
г) Платня канц. сили		150.00
д) Шафка до офісу		12.00
е) Дворазова поїздка предсідателя (лютий і март)		19.00
і) Дорога до Ню Йорку		6.48
к) Стемпси		5.00
Разом		$1,720.93

III. ЗІСТАВЛЕННЄ:

Прихід в марті	$2,368.10
Розхід	1,720.93
Остає в касі з днем 31. марта с. р.	$647.17

Обєднанне Українських Організацій в Америці.

УКРАЇНСЬКА ЖІНОЧА ГРОМАДА В МІСТІ НЮ ЙОРКУ
скликає
ВСЕНАРОДНЕ ВІЧЕ
В НЕДІЛЮ, 6. ЦВІТНЯ 1924 О ГОДИНІ 3. ПОПОЛУДНІ
в УКР. НАР. ДОМІ, 217-219 E. 6th St., NEW YORK, N. Y.
в справі протесту проти звірського замордування в ляцькій тюрмі видатної Української Громадянки ОЛЬГИ (з Левицьких) БЕСАРАБОВОЇ.

Громадянки і Громадяни! Нечувані муки терпить український нарід на своїх рідних землях під польською окупацією! Кожний день приносить нам з рідного краю нові і нові страшні вісти про терор, знущання і морди, яких вживають ляцькі наїздники! Мордують невинних, мордують жінок і дітий! Озвіріли не знають межі в своїх знущаннях, а український нарід, придушений ляцьким чоботом, не може дати належного відпору своїм ворогам. Він змушений терпеливо і мовчазно переносити ці знущання, бо заступитись і оборонити його нема кому.

Тому наш, Громадяни і Громадяни, що живете поза межами досягаємости ляцького багнету, перший і святий обовязок дружно стати в обороні свого народу. Всі сили, всі можливости мусимо віддати на цю оборону. Голос замучених найліпших синів і дочок українського народу кличе нас сповнити цей святий обовязок. Увесь культурний світ повинен почути і знати про ті страшні події, що відбуваються в краю. Ми досягнемо сего тілько тоді, коли до протестанта всього українського народу, що живе поза межами окупації ляцьких жандарів. До пімсти наїзникам кличе українське жіноцтво! Хай голос його не зостанеться байдужим серед українського громадянства, а гучним дзвоном вдарить в серце кожного і покличе всіх до єдности і боротьби за святе і праве діло — за визволення українського народу. Всі на віче! Всі до протесту!

79-80 УКРАЇНСЬКА ЖІНОЧА ГРОМАДА.

НА БАЖАННЯ ПУБЛИКИ ЩЕ РАЗ СЕГО СЕЗОНУ
УКР. ТЕАТРАЛЬНИЙ КРУЖОК ім. М. ДРАГОМАНОВА
відограє чудову драму
МІЖ ДВОХ СИЛ
з революційних часів на Україні в чотирох діях
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 6-ГО ЦВІТНЯ 1924
в УКР. НАР. ДОМІ, 217-219 E. 6th St., NEW YORK, N. Y.
Початок о годині 8-ій вечером. ТІКЕТИ: $1.00 і 75 центів.

В цій драмі беруть участь найлучші сили в Ню Йорку. Драма представляє революційні події в часах 1918—19 році, коли повставший український народ боровся за своє істнування під більшевицьким режімом. Ця драма повинна звернути свою особисту увагу для кождого з нас. Тому, що цю драму написав наочний свідок, котрий переживав усе, а ним є наш славний писатель В. Винниченко. В тій драмі побачите московських комісарів і їхні порядки на Україні. Сподіємось, що шановна публика зрозуміє ціль і вагу цієї драми і прибуде громадно. В неділю, дня 13-го квітня Кружок Драгоманова відограє одну з найкоротших драм „ЯСНІ ЗОРІ". 79-80

КАЛЄНДАРІ НА ВИЧЕРПАННЮ КАЛЄНДАРІ НА ВИЧЕРПАННЮ
СПІШІТЬ З ЗАМОВЛЕННЯМИ
КАЛЄНДАР
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДН. СОЮЗА
на 1924 рік
ЦІНА З ПЕРЕСИЛКОЮ ЛИШЕ ..... 50 ЦЕНТІВ

БУЗЬОК
Перший український ілюстрований гумористичний календар в Америці, котрий містить в собі 90 дуже цікавих образків, 26 дотепних віршів, 45 цікавих приповідок і 150 довгих і коротких гарних та цікавих оповідань. Тому, кождий хто хоче розірвати собі тугу та розвеселитись, хай зараз собі його замовить.
ЦІНА 75 ЦЕНТІВ З ПЕРЕСИЛКОЮ.
Замовлення слати на адресу:
„SVOBODA", 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Поспішаймо своїх покупців, що маємо на складі лише повисше оголошені Календарі; всякі другі Календарі краєв вже вичерпані.

ВЕЛИКІ УКРАЇНСЬКІ СЛОВАРІ

Вислідом довголітньої праці був словар Бориса Грінченка і словар М. Уманця і Спілки.

Словар Грінченка — се **словар української мови**, в якому зібраний скарб нашої мови (до 70,000 слів), а словар Уманця — се **російсько-український словар.**

Перший мав 5 томів, другий 2 томи великої вісімки.

Оба ті словарі мали велику вартість для нації і для кождого Українця, бо були добрі і дійсно дуже цінні для науки, а спеціяльно для самообразовання усім Українцям, котрі хотіли придбати собі більше слів і зворотів з української скарбниці та позбутись чужих (російських і польських) слів, яких набрались, не знаючи добре чистої української мови.

Задля тої цінности ті словарі скоро розійшлись і в книгарській продажі їх не стало. Як хто хотів купити, то мусів оголошувати в газетах і купувати у приватного чоловіка по значно дорозшій ціні.

Недостача сих словарів була великою шкодою для Українців, бо вони не могли користати з тих праць, що стануть на віки. Бо і сини найбільше розвинутих націй учаться щоднини рідної мови з добрих словарів, а що-ж доперва сини нації, котра щойно вибивається з кайдан Польщі і Росії і хоче теж позбутись пут польщини і російщини, нанесеної пануванням мови польської і російської! Для сього конечні словарі Грінченка й Уманця й конечна праця, читанне тих словарів.

У сій біді зарадило звісне вже широкій українській громаді українське видавництво в Берліні — **Українське Слово.** Воно видало оба ті словарі на гарному папері, в сильній полотняній оправі і в меньшому **піручному форматі:** Словар Грінченка в двох томах, 2,180 сторін, і словар Уманця в 1 томі, 1,040 сторін. Перший коштує 6 долярів, другий 3 доляри. І тепер вже кождий Українець може його купити, держати в хаті чи в офісі, і вживати далеко лекше і справнійше аніж передше, у давньому виданню.

Се книжки, які ніколи не стратять вартости і будуть дійсним матеріяльним і моральним скарбом власника.

Вони вже є в Америці і можна їх дістати в книгарні Свободи.

ПОДОРОЖУЮЧИ
між УКРАЇНОЮ і НЮ ЙОРКОМ
через
ДАНЦИГ або ГАМБУРГ
на славних „О" кораблях
ROYAL MAIL
Знаменита обслуга і кораблі дуже часто курсують.
ROYAL MAIL STEAM PACKET CO.
26 Broadway, New York City

ПИТАННЯ БОЛЬШЕВИЦЬКИМ „КОНГРЕСОВЦЯМ"

—o—

14 ПОЯНТІВ.

1.—Чому московські большевики напали на Україну військом, хотяй голосили, що є за самоозначенням народів?

2.—Чому заняваши Україну, укладали тисячі „упорствующих" селян в ряди і вибивали їх гарматами та машиновими крісами, хотяй голосили, що селяни і робітники мають право свобідно рішати про долю свого краю?

3.—Чому московські большевики віддали в Ризі дня 18-ого березня, 1921, шляхотській Польщі 8,000,000 чорноробучого українського народу в неволю?

4.—Чому тому два роки був голод в Московщині, а померло 10,000,000 народу на Україні, де хліба було доволі?

5.—Чому московські большевики зруйнували хліборобський промисл по селах України, а фабричний по містах України?

6.—Чому знищили зелізниці, гостинці, мости, будівлі, а тепер лише направляють останки?

7.—Чому знищили кооперацію, а завели НЕП для спекулянтів?

8.—Чому знищили гроші, а тепер наново зачинають їх творити?

9.—Чому знищили шкільництво?

10.—Чому знищили видавничий промисл?

11.—Чому взяли Шевченка і Франка під цензуру?

12.—Чому покраяну Україну ще далі крають?

13.—Чому московські большевики не вступляться з України?

14.—Чи ждуть, аж український народ їх силою викине, так як вони силою на Україну прилізли?

СКРІПЛЯЮЧЕ СРЕДСТВО

Побуджуванне алькогольними тоніками рідко коли додає сили Вашому тілу. Ви повинні заживати

SCOTT'S EMULSION

славного поживного тоніку, котрий скріплює Вас тоді, як другі сього не вспіють. Scott's Emulsion будує енергію і помагає Вам удержуватись при здоровлю. **Питайте Вашого аптикаря за Scott's.**

Scott & Bowne, Bloomfield, N. J. 23-93

МОВА БЕЗ СЛІВ

—o—

Французький учений і лікар Верно від минулого року займається окремим родом мови мешканців острова Гомери з Канарійської групи. Ці люде на доволі далеку віддаль порозумівються свистом. Послугуються такою „мовою" вже від непамятних часів. Цікаво, що Гомерійці свистанням знають одні одним звідомляти слова, котрі для них инакше були би незрозумілі зовсім. Вони встромлюють при цьому в уста по одному пальцеві кожньої руки, положення пальця змінюють відповідно до цього, яке слово „висвистують". Так добувають цілу скалю найріжніших свистових голосів. Верно подає на це і приміри. На мандрівці по острові Верно попросив свого поводатора, щощоби не напастували його (цебто Верно) по дорозі. Вони іменно приводили до нього всіх хорих, бо Верно, як уже згадано, був лікарем. Поводатор тимчасом свистом повідомив своїх земляків, що з Парижа прибув славний лікар. Гомерійці вийшли напроти лікаря й почали його випитувати про Париж, хоч вперве почули від поводатора про це місто. Деякі музики старалися скомбінувати при помочи музики цю дивну мову, але досі не могли найти суть цієї мови ні при помочі нот, ні інтонації й ритму. Цей пастирський нарід визначається якоюсь такою питомою прикметою, яку не так легко відкрити котромунебудь чужинцеви.

NEWARK, N. J.

Стараннем Українського Жіночого Запомогового Товариства в Нюарку відограся перший раз драма в 5. діях М. Петрівського

ТИХІ ГЕРОЇ

В СУБОТУ, 5. КВІТНЯ 1924

НА ГАЛИ УКР. РОБ. ДОМУ,

59 Beacon Street, Newark, N. J.

Початок о годині 8-мій вечером.

ВСТУП 50 ЦНТ.

Весь дохід з представлення призначений на будову Українського Шпиталю у Львові.

О численну участь просить

78-79 КОМІТЕТ.

ПЕРЕСИЛКА ГРОШЕЙ ДО КРАЮ В ДОЛЯРАХ
ПАШПОРТИ — КАРТИ КОРАБЕЛЬНІ
СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ ВСІЛЯКОГО РОДА,
КУПНО І ПРОДАЖ ДОМІВ В ФІЛАДЕЛФІЇ І ОКОЛИЦІ,
КОНТРАКТИ КРАЄВІ І АМЕРИКАНСЬКІ
АСЕКУРАЦІЯ ДОМІВ І МЕБЛІВ ВІД ОГНЮ

Хто має до полагодженя котру з наведених справ, нехай особисто або писемно зголоситься до знаної з перед війни правдиво української канцелярії нотаріяльної:

T. J. HRYCEY & CO.
329 South Fourth Street, Philadelphia, Pa.

Bell Phone: Lombard 25-93

ДАРОМ! 10-ДНЕВНА ПРОБА ДАРОМ!

Кожда господиня та приятелька сего письма повинна скористати з сеї подивляючої оферти бо такої дешевости ще ніхто Вам не предкладав. Знобразіть собі що дістанете 26 штук столового срібла а се: 6 ножів, 6 відельців, 6 ложок, 6 малих лижочок, 1 ніж до масла, 1 лижочка до цукру, так як на ілюстрації вказано все за $2.99 ЛИШЕНЬ підчас сеї продажі. Кожда річ є солідного матеріялу, грубо нікльована і сріблена ГАРАНТОВАНА НА 30 ЛІТ. Є се незвичайна дешевість бо від першого для спродаж письмо 1200 тих „сетів" а позаяк маємо їх лишень 15,00, тому по так низькій ціні продамо їх скоро. ТОМУ НЕ ВІДКЛАДАЙТЕ а замавляйте сейчас. **Не присилайте гроший зараз, лишень виповніть поникший купон а $2.99 заплатите при відборі сего гарного „сету". Гарантуємо вдоволення або звернемо гроші.** З Канади чи Мексика гроші $2.99 мусять бу-ти прислані з замовленням. **UNION SALES CO., Inc., Dept. 560, 15 So. Desplains St., Chicago, Ill.**

ДАРОМ 10 ДНЕВНА ПРОБА
Купон No. 300
Union Sales Co., Inc., Chicago, Ill.
Панове:—Прошу прислати мені „сет" столового срібла, підчас сеї великої розпродажі за котрий при одборі заплачу $2.99, Вашу ціну. Як що не буду вдоволений, відошлю все а Ви зверните мої гроші.

ЛИШЕНЬ ОДИН „СЕТ" З КУПОНОМ ЗА СЮ СПЕЦІЯЛЬНУ ЦІНУ $2.99.
Жаден „сет" за ту ціну не буде проданий без купону
Імя .....
Адрес .....
Місто ..... Стейт .....

Андрій Ґургула.

РОГАТИН

(Замітки).

—o—

Родина Рогатинських числилася мабуть до найзнатнійших українських родів; бодай чи не була то вітка давного княжого роду. На це наводить нас згадка про Федора Рогатинського під 1387. роком. В тому році Ядвіга, вибрана королевою польською, користаючи з сучасної анархії в Угорщині, рушила на чолі польського війска на здобуття Галицько-Львівської країни, яка була в займанщині Угрів. Львів, Перемишль, Теребовля, Сянік, Ярослав піддалися без проливу крови. Один ліншень Галич не піддався. Поляки не змогли здобути сильної галицької твердині. Не стало сили до того. Звернулися о помогу до литовського князя Витовта, який під той час був у Луцьку. Витовт злучив своє війско з війском инших князів і свояків: Юрія Белзького, Василя Півського, Федора Любартовича Володимирського, Юрія Слуцького, Семена Степанського й Федора Рогатинського й піступив під Галич і присилував воєводу Бенедикта піддатися.*)

Чи Богдан Рогатинський, останній того роду власник Рогатина, що задля ідеї самостійности Українських Земель посвятив долю свою й своєї родини, — був найблищим наслідником цего Федора Рогатинського, чи инша того роду вітка? На це годі мені відповісти. Заважати однак годиться, що в подіях дальших віків не доводиться зустрічатися з родом Рогатинських.**) Видно, — зрив Богдана проти тих, що запапастили волю його вітчини, мав фатальні наслідки на долю того роду.

Богдан Рогатинський — це справді незвичайна постать, вдячна тема для белетриста чи драматурга.

Якаж доля судилася йому по невдачних змаганнях та по втраті свого майна? — не знати. Про таких, як Богдан, видідичених, в підданство взятих вільних людей, — а таких було тоді дуже богато завдяки тодішним політичним і суспільним в Галицькій Україні відносинам, — ось-що писав др. І. Шараневич: „Давні власники, втративши своє майно, пригнетені бідністю та крайною нуждою, доведені до розпуки над своєю долею, покидали свої загороди й спішили в далекі степи — над Дніпро, лучилися з Татарами і наводили їх пустошити свої втрачені посілости. Якеж тут поле розкрилося для людських пристрастей. Сі спустошення нападів татарських не були наче ті бурі й тучі, що зверха зливають землю, як се бувало з нападами Татар в инших дальших краях, але вони, наче ті безнастанні осінні дощі, всякали дуже глибоко в земські й суспільні відносини. Такі обставини були вправді переважно за часів Володислава Ягайловича, одначеж те саме діється й за Казиміра IV., скоро вже увійшло на цю збочисту та ховзку дорогу. Саме тоді орда Заволжанська, побита ордою татарською, гляділа собі з недобитками пристановища в безмежних степах наддніпрянських або ставистому побережу і Дніпрових островах, і там зустрічається з українськими висиленцями. З мішанини всяких елементів, безталанних, розбитих, всякого стану й походження, стали творитися відділи Козаків, що під тою назвою вперше в 1469. р. за Казиміра Ягайловича пустошать Галицьку Землю".

Невжеж між ними був Богдан Рогатинський?

До історії Рогатина цікаво було знати, де стояв замок влясників Рогатина, замок Богдана Рогатинського, в якім він мріяв про ліпшу долю своєї безталанної вітчини, яку вже тоді заливала грізна хвиля кольонізації, де „пшибивалі Поляци яко вельци донатарюше розлеглих влоські і яко шляхта убога" — де „дядя пахолекі з Мазовша люб Велькополскі дослугівал сен кавалка земі люб куповал го за бнзцен і осядал кв ктвим грунце".

Др. Чоловський в своїй монографії „Замкі і замечкі на Русі галіцкей" згадує, що в Рогатині був замок, але по йому й сліду не стало. Так, сліду по йому не має, але можна напевно означити місце, де він стояв.

— По запискам в „хроніці лат. костела", цей рогатинський костел мав побудувати Отта де Ходеч, хоча імовірнійше, що будову розпочато за воєводи Станіслава де Ходеч, батька Оттанового, про якого є згадка, що щедро фундував костели на Галицькій Україні в своїх розлогих маєтностях і наданих йому тенутах. А звісно, що костели будовано в укріплених місцевостях, до яких належав Рогатин — біля замку, а навіть в замковім районі. Отже в околиці лат. костела мусів стояти рогатинський замок про який згадує др. Чоловський. А цей здогад потверджує ще обставина, бо теперішну палатку гр. Кріссінських, що з парком стоїть біля костела, звуть рогатинські мешканці „замком". На це вказують також відкопані фундаменти, сліди великих старосвітських будівель в околиці палтки й костела. В район замку входила також нинішна „маєрівка", що лежить над потоком Бабинка — а відділена від палатки гостинцем. Годиться тут зазначити, що цей гостинець, який перерізує Рогатин в полудневім напрямі і так безжально здефігурував місто, є найновійшої доби; побудований вже за австрійських часів в 1828. р. В давнім Рогатині його не було, а дорога, яка веде з ринку біля яток на передмістя „Вулиці", була в старім Рогатині головним полудневим шляхом, що вів поза укріплення міста. Не було також дороги, що йде біля костела з ринку на Бабинці. Північним шляхом в напрямі Підгородя була вулиця, що веде біля дому д-ра Бабюка й „Народного Дому", що мають будувати так що частина міста поміж костелом і тою північною вулицею становила нерозривний комплекс і входила мабуть в район замку.

В тім замку мешкав напевно Отто де Ходеч, який — як звісно — держав Рогатин по свому батькові на підставі заставу. Пізнійше мешкали тут старости-тенутарії рогатинські або їхні державці. Бо треба тямити, що пани магнати, які королі польські надавали староства, рідко коли мешкали в наданих їм староствах, а піднаймали доходи державцям за оплатою, не платячи звичайно нічого до королівського скарбу.

Не від речі буде тут запримітити, що в першій четвертині сімнацятого століття в тім рогатинськім замку найшла захист Могиляка Катерина княжна Корецька, одна з чотирьох нещасних дочок волосько-молдавського господаря Симеона, а сестра київського митрополита Петра Могили. Тут дожидала вона надарма свого чоловіка, Самуїла князя Корецького, який по невдачній виправі 1616. р. на Волощину враз з другими Симеоновими зятями, польськими магнатами, в ціли привернення на волоський престол синів Симеона двигав окови в Едикулі (чорній вежі) й там згинув трагічною смертю. В тих мурах рогатинського замку слідкувала вона за перебігом процесу, який вела родина Могилів — а ведено той процес по тодішному в Польщі звичаю „правем і левем" з нечуваним завзятям — з магнатською родиною Сініньських за ті славні мітичні „скарби могилянські", віддані Сініським в переховок в часі заверухи за престол Молдавсько-Волоський. Траґі-комічний був вислід того процесу — та це не входить в обсяг цих заміток.

(„Рогатинець".)

*) М. Смирнов: Доля Галицької Руси до злучення її з Польщею.

**) Юрко Рогатинець, той богатий львівський міщанин, що з кінцем 16-го і з початком 17-го століття так визначну відограв ролю в розвитку львівського стаpоpопійского братства, бодай чи не був нащадком Богдана Рогатинського?

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

РОВЕРІ, Н. ДЖ. Укр. Тов. Згода, від. 294, повідомляє своїх членів, що чвертьрічний мітинг відбудеться о 3. годині пополудни в неділю, 6. цвітня в гали церковній при ул. Ірвінг. На порядку нарад будуть важні справи до полагодженя. Контрольна комісія здасть справоздане за 5 місяців і будеться приймати нових членів до У. Н. Союза без вступного, а до товариства після ухвали. Проситься кождого члена явитись і привести зі собою хоча одного нового кандидата. Неявившійся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — Н. Моссора, предс.; А. Нагребецький, секр.

ІТАЛІЙСЬКІ ГАРМОНІЇ

Виробляємо і спроваджуємо ріжні голоси хотяй ручної роботи ІТАЛІЙСЬКІ ГАРМОНІЇ.

Найлїпші у світі. Гарантія на 10 лїт. Наші цїни низші ніж денебудь инде. Безплатні інструкції гри на гармонії для покупців. Пишіть по катальоґ.
RIETTA SERENELLI & CO., Dept. 68, 1 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Родимці!

„Я плачу пару центів більше і курю ГЕЛМАР позаяк я волю мати якість чим скількість".

Ви також заплатите ріжницю скоро лишень раз попробуєте 100% чистого турецького тютюну, знаходячогося в ГЕЛМАР. Нігде нема ліпшого тютюну від турецького а ГЕЛМАР суть 100% чисто турецькі.

HELMARS

СУТЬ АБСОЛЮТНО ЧИСТІ.

ГЕЛМАРС пакуються в картонові пачки щоби не ломилися.

Anargyros Витворці найлутшого рода турецьких і єгипетських цигарєток у світі

BOXES of 10 or 20

ОДНА З НАЙБІЛЬШОЇ СПОСІБНОСТИ ОДЕРЖАТИ ЦІЛКОМ ДАРОМ

гарний нашийник, вартости $3.50 і прирядд до виробів з коралїків з около 10 тисяч виборовими коралїками.

РОЗДАСТЬСЯ ЛИШЕНЬ 5 ТИСЯЧ КОЖДОГО.

Ми певні що нема женщини, котра не скористала би з сеї рідкої оферти і не набула ЦІЛКОМ ДАРОМ сі цінні подарунки, яких вартість є більша як $5.00. Кожда женщина має нагоду гарно вбратися в наші нашийники, а ті приряди до виробів з коралїків зробити для себе, її приятельки, добру ціну. Всякі ріжні взірці і поучення залучені. Ті дві гарні річі дістане від нас кожда женщина, коли купить в нас сї гарні фірянки які бачить на ілюстрації. Плетені з сильних коронок переплітані, щиті на рогах гарні десені з двома пеліканами по середині. Вони так довгі та широкі, що здадуться на велике вікно. Сї фіранки мають так гарний і богатий вигляд, що кожда сусідка буде подивати їх. Ціна за сї фіранки на два вікна лишень $5.35, а в додатку як подарунок дістанете ті дві гарні річи. Вдоволенє гарантоване або звернемо гроші. Ми не жадаємо наперед гроший, залучіть лишень 20 центів на пересилку а $5.35 заплатите при відборі фіранок і подарунків. Присилайте замовленя днесь до відвічальної фірми.

LUXUS SALE CO., 1513 Emma Street, Dept. 303, CHICAGO, ILL.

ПОВІДОМЛЕННЄ

Отсим повідомляю всіх шановних інтересованих, що з причини великого зросту мого бизнесу, не бувем в силі обслужити всіх своїх клієнтів, тому взявем собі на помочи до спродавання бизнесів, домів і фармів спільника пана Михайла Долинного.

Рівночасно повідомляю інтересованих, що пересилаю гроші до краю в долярах і в марках по деннім курсі.

З глубоким поважанням
ВОЛОДИМИР КОСТЕЦЬКИЙ.

WALTER KOSTETSKI,
BUSINESS AND REAL ESTATE BROKER
4309 GERMANTOWN AVE., PHILADELPHIA, PA.

ФАРМИ!

НА ПРОДАЖ ДВІ ФАРМИ в моїм сусїстві, близько вовняних і гузикових фабрик, де дорослі діти можуть робити. Одна фарма 68 акрів, дім на 4 кімнати, стодола, курник, гараж, 35 курий, 4 качки, 2 коні, 2 корови, 3 вози, 2 сани, бога, 2 плуги, борона, грабарка, косярка, січкарня, калївефор і другі дрібні знаряди, Форд трок і газолїновий віджай, добрий інтерес з дровами. Цїна $3.500. — Друга фарма 64 акрів, дім на 6 кімнат, баня, курник, шопа, 2 коні, 2 корови, 40 курий, 5 качок, вози, боги, машини, все що треба до господарства. Цїна $3.000. Готівки треба по половинї а решта на сплати. Є тут фарми менші і більші до спродання. Пишіть по дальші інформації до: 79-80

STANLEY NYCZAY,
Box 56, Staffordville, Conn.

НА ПРОДАЖ ФАРМИ, ЛОТИ, ДОМИ. Фарма в Ню Джерзи, 50 миль від Ню Йорку, 122 акри, сад, ліс, дім на 8 кімнат, 6 инших будинків, машини, 3 коні, 24 дійних корів, бик, 250 кур, дохід місячний $400. Цїна $12.000, готівкою $4,500. — Фарма 148 акрів, 28 ліса, сад, дім на 8 кімнат, 8 других будинків, 18 дійних корів, 3 коні, 300 кур, трактор, машини. Цїна $11,500, готівкою $5.000, дохід місячно $354. **FILANOWSKY, 103½ St. Marks Place, E. 8th St., New York City.**

ГОТОВІ ДО МЕШКАННЯ. Нові анґлїні доми, на 3 кімнати $1,250, готівкою $300; 4 кімнатові $1.500 $400; 5 кімнатові $1750, $500, ціна включною доту, решта місячно як рент, водою, електрика в місті. **Radio Associates, 180 Broadway, New York City.** Офіс філії отворений до девятої вечером **Medina Co., 151 Ave. A, New York City**

ДОМИ! $100 ДОМИ! Кождий з Вас може бути властителем 10,000 кв. стіп землї і дому, а притім ховати кури і корову, бо сам можете дати $100 на початок. Дім на 4 або 5 кімнат від $1,000 до $1,500 на ваше бажаня, на місячні сплати по $10. Ці мали фарми положені 5 миль від Ню Йорку де є много фабрик в котрих кождий може мати забезпечену працю. Зголошуйтесь до: **S. L. A. V. O. N. IA HOMES CO., 206 Broadway, Room 244, New York.**

РАТУЙТЕ ПЯНИЦЮ

Цїлком задармо, даємо пораду, як можна себе самого, або когось другого відзвичайти раз на завжди від пяництвки. Напишіть листа ще сьогодня, додучіть до нього кілька почтових значків і вишлїть до нас. Адресуйте:

RADIO-LINIMENT CO.,
115 East 105 St., New York., N. Y.

ФАРМА 155 АКРІВ в Otsego Co., N. Y. мусить бути продана до 15-го квітня з всіма фармерськими знарядами. Інвентар, збір, домашні меблї, на головній дорозї близько колїйового міста, школа 5 мінут ходу, в сусїдстві польські і словенські фармери, 20 акрів ліса з 1000 кордами дров по $3.00 за корд, каштановий город, 100 яблонок, 20 сливок, черниці та другі ягоди, добра вода, 12-ро худоби, 2 коні, 25 курий, 25 бушлїв картофлї, сїно, збіже, дім на 10 кімнат, стайнї для коний, коров, города, на знаряди, курник, в хатї 10 крісел, 2 столи, 4 ліжка з всім уладженням, 4 колисаючі крісла, карнети, начиння, орган, 2 печи, машина до шитя. Ся реальність мусить бути продана, все є готове до господарки, господар лишився сам. Цїна за все $3.500, готівкою $1500, решта на десять лїт сплати. Пишіть по анґлїйськи або приходіть до: 79-81

C. M. DOUGLAS,
407 Mohawk St., Herkimer, N. Y.

ФАРМИ НА ПРОДАЖ.

Фарма 125 акрів, добрі будинки, 16 коров, 2 коні і весь стак, приходить на молоко в місяць $200. Цїна $6,200, готівкою $3000.

Фарма в місті Колчестер, 125 акрів, молоко продаєся по хатам, 13 коров, 2 коні і весь стак, приходить на молоко в місяць $250. Цїна $7000.

Фарма 90 акрів, 10 коров, 2 коні, весь стак, приходить на молоко в місяць $100. Цїна $4.000.

Фарма 80 акрів, 9 коров, 2 коні і весь стак, приходить на молоко в місяць $90. Цїна $3.800. Ті всі фарми 3 милї від міста Колчестер. Дорогі Родимцї! Хто з Вас хоче купити фарму, голосіться до мене. Я є фармер, околиця ту весела, є українська церква, школа, товариства і я хотївби щоб нас ту було більше. Голосіться до: **Mike Iwashkiw, R. F. D. 2, Box 7, Colchester, Conn.** 79-80

ФАРМА 25 АКРІВ, ліс, будинки, 2 корови, кіньдріб, машинерія. Цїна $2000, вплати $1500. — Фарма 36 акрів, ліс, будинки, 4 корови, 2 коні, дріб, машинерія. Цїна $3.200, вплати $1500. — Фарма 60 акрів, ліс, будинки, 6 коров, 2 коні, дріб, машинерія. Цїна $3.800, вплати $1.800. — Фарма 60 акрів, ліс, будинки, 4 корови, вайлка, 2 коні, 3 свинї, дріб. Цїна $4.400, вплати $2000. — Фарма 100 акрів, ліс, будинки, 6 коров, 2 коні, дріб, машинерія. Цїна $5000, вплати $2.200. По інформації голоситися по 6. годині вечер до: 79-83

P. KUTYNSKY,
263 Ave. B, bet. 15 & 16 St., 3 floor, New York City.

СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН
на жовтих, мокуцька, нерок, нервок, кишок і шкірних недуг, слабкости нервів, ревматизм, острі хорооби і хронічні недуги. Порада даром.
Dr. ZINS
110 E. 16 ST., NEW YORK
Межи 4th Ave. а Irving Place
Годині від 2. рано до 8. вечер.
В неділї від 9. рано до 4. попол.

А. Чехов.

РОЗМОВА ЛЮДИНИ З СОБАКОЮ.

Була місячна морозна ніч. Олекса Іванович Романсов збив з рукава зеленого чортика, обережно відчинив фіртку й увійшов у подвіррр.

— Людина є прах, омана, попіл, — фільозофував він, обходячи мопійну яму і балянсуючи. — Павло Миколаевич — губернатор, але й він попіл. Велич його— лише мрія, дим... Дмухнути раз — і нема її!

— Р-р-р-р... — долетіло до вух фільозофа.

Романсов глянув на бік і за пару кроків від себе побачив величезного чорного пса з породи степових вівчарок завбільшки з доброго вовка. Він сидів коло сторожевої будки і побрязкував ланцюхом.

Романсов подивися на пса, подумав і виявив на свойому обличчі здивовання. Потім знизав плечима, похитав головою і сумно всміхнувся.

— Р-р-р-р... — повторив пес.

— Н-не розумію! — розвів руками Романсов. — І ти... ти можеш гарчати на людину? Га? Скільки живу, вперше чую... Біг-ме... Та хиба тобі не відомо що людина — це вінець всесвіту? Ти подивись... Я підійду до тебе... От дивись... Людина я? Як ти гадаєш? Людина чи не людина? Ну!

— Р-р-р-р... Гав!

— Лапу дай! — сказав Романсов і простягнув руку. — Дай лапу! Ви не даєте лапи? Не хочете дати? І не треба. Так і занотуємо. А покіль що дозвольте вас по морді... Я з любови...

— Гав! Гав! Рррр... гав! Авв!

— А-а-а... ти кусатися? Дуже добре, гаразд. Так і запамятаємо собі. Значиться, ти плюєш на те, що людина є вінець всесвіту... цар над звіррям?... Значиться, з цього виходить, що і Павла Миколаевича ти вкусити можеш? Так? Перед Павлом Миколаевичем всі плазом повзають, а тобі — що він, що інший предмет — однаковісінько?

Чи так я тебе розумію? А-а-а... Виходить, що ти соціяліст? Чекайно, відповідай мені... Ти соціяліст?

— Р-р-р-р... гав! гав!

— Чекай, не кусайся!... Про що це я?... Ага, відносно попелу. Дмухнути — і нема його! Пфф... А пощо живеме, спитати б? Родимося в муках матері їмо, пемо, науки студіюємо, вмираємо... а для чого все це? Попіл! Нічого не варта людина! Ти от собака і нічого не розумієш, а наколи б ти міг... залізти в душу! Наколи б ти міг в психольоґію вглибитися!

Романсов покрутив головою і плюнув.

— Бруд... Тобі задеться, що я, Романсов, державний урядник... цар природи... Помилявся! Я — дармоїд, облудник, хабарник! Я — гад!

Олекса Іванович стукнув себе кулаком в груди і заплакав.

— Підбурював, нашептував. Ти думаєш, що Єгорка Конюшкина не через мене прогнали? Га? А хто, дозвольте вас запитати, комітетські двісті замотав та на Сургучова звалив? Може не я? Гад, фарисей... Юда! Підлизувач, хапун... підлота!

Романсов витер рукавом сльози і заридав.

— Кусай! Їж! Ніхто з роду мені путящого слова не сказав! Усі тільки в душі за підлого вважають, а в очі, крім похвал та усмішок— ані-ні! Хоч би раз хто в пику затопив та вилаяв! Їж, псе! Кусай! Ррви анахтему! Жери зрадника.

Романсов хитнувся і впав на пса.

— Так, власне так! Рви мордалізацію! Не шкода! Хоч болить, не жалуй. На — і руку гризи. Ага! кров тече! Так тобі й треба, бісовій душі! Так! Мерсі, Жучку... чи як тебе? Мерсі... Шматуй і футро. Все одно хабра... Продав ближнього і купив за ті гроші футро... І кашкета зі значком також... Однак, про що це я?... Чес іти.. Бувай здоровий, песику... шельмочко...

Р-р-р-р...

Романсов погладив пса і, давши йому спроможність ще раз вкусити себе за литку, запнувся полою футра і, похитуючись, поплентався до своїх дверей...

Прокинувшись другого дня в полудне, Романсов побачив щось незвичайне. Голова, руки і ноги його були обвязані, а коло ліжка стояла заплакана жінка і заклопотаний лікар.

Перекл. з російськ.
О—д.

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ ЩО

Російський большевицький уряд за послїдний рік видав сїм і пів міліона долярів на пропаганду в Америцї? Чи Ви знаєте, що двайцять турецьких цигаретів Кемар коштує не більше як 20 звичайних цигаретов і вони варта богато раз більше? 2

Мущини! Хоронїть себе перед всїми заразливими хоробами
SANTAL MIDY
SANYKIT
Охоронич для мущин
Дає найбільшу охорону
Велика рурка 35 цнт., Kit (4's) $1.00
У всїх аптиках або у San-Y-Kit, Dept. B, 92 Beekman St., New York
Пишіть по циркулярь
КАТАР МІХУРА

EXTRA! ОФЕРТА ДЛЯ ГОСПОДИНЬ! EXTRA!
Велика випродаж імпортованих фіранок. — Cuckoo Clock Даром. — Незвичайна дешевість.

Дві найновійшого крою фіранки, лише $4.98 а чотири (4) фіранки лише за $9.00 і Cuckoo Clock даром. Ми призначили десять тисяч пар як вірші до розпродажі і прикраси Ваших вікон сими гарними і артистичними фіранками, котрі вдоволять кождого. Кождий буде подивляв сї гарні десені з ріжними артистичними виробами плетеннями в горі і в долині. Не одна жінка прийде і спитає Вас „де Ви купили сї подивляючі фіранки". Пара фіранок на одно вікно в однім кавалку, 50 цалів широка і 9 фітів довга, з свіжої матерії, сильні і обережно викінчені. Не присилайте гроший, витніть се оголошення, залучіть 50 центів на переплату, а за товар заплатите при відборі. Адрес:
WALTON IMPORTING CO., 2529 W. Walton St., Dept. 3, CHICAGO, ILL.

Маємо богато ріжного рода бизнесів, домів і фармів по дуже приступних цїнах до спродажи.
Випозичаємо гроші на реальности, робимо всякі угоди і контракти. Полагоджуємо всякі правні і нотаріяльні справи. Ріжні поради уділяємо безплатно.
Асекуруємо від огню доми, меблї, автомобілї т. и.
Пересилка грошей до краю в долярах або в иншій валюті по деннім курсі, залагоджує під повною гарантією і чемною обслугою Володимир Костецький.
Офісові годинки: від 9-ої рано до 9-ої вечер.
WALTER KOSTETSKI, MICHAEL DOLYNNY,
REAL ESTATE AND BUSINESS BROKERS
4309 GERMANTOWN AVE., PHILADELPHIA, PA.

Nuga-Tone ВИТВОРЮЄ ЗДОРОВЛЄ, Силу і Енерґію
Нуга-Тон є чудовим ліком для мущин і жінок, що хотять бути здоровші, сильніші і щасливші. Він викликує лучший апетит і робить сон спокійнїйшим і відсвіжуючим.
Нуга-Тон, прочищує, скріпляє і оживляє цілий організм. Тисячі сильних, пропаснїючих здорових цїпок і мущин вдержує своє становище здоровя і силу Нуга-Тоном. Нуга-Тон є передовсім добрий для тих, яких орґанізми є осаджені довгою недугою, гриппом або особливим. Він є корисний для хорих на почуваю, болї голови в нервовий для хорих на почуваю, болї голови в нервовости, млоєнни і можчеві недомаганя. Він уділяє обновлення ваяна і управляє відходи. Нуга-Тон регулює ворудок і кишки, поправляє травленя, усуває вітри і запір.
Нуга-Тон містить спеціальну медицину, що витворює нову, сильну здорову кров. Він містить також чудову медицину, що успокоює і оживляє подражнені і працьовані нерви. Нуга-Тон містить у собі ЦІЛЕ ВИНОГРАДНЕ ВИНО, котре вже давно рекомендують лїкарі у всїх краях і вищисуваних місцях.
Нуга-Тон прочищує шкіру в прищів і приправляє красу шкіри. Видими, запалені лїнїї надає ваяному тонови краски а у приподібних ушах, викликує нове і здорове ваяне тонови і більшу амбіцію. Пиші пиші лїнїї не дорівнують сему відновлюючому здоровю і силу цїнови, який помагає тих, котрим в лїнїї слабим, знищеним і перемученим полям. Замовляйте Нуга-Тон через кілька день — а будете чутися як новонародженї.
Хто Лише Буде Читати Се повинен виповнити сейчас повнене вказуваний купон. *Нерівнечка може принесоти богато вигоди.* Цїна Нуга-Тон є лише $1.00 за пудовочко. Можете купити ціпок нуждемо за $5.00. Замовляйте Нуга-Тон з протягу 30 днів підписаного на наше рекомендацію; ми не будемо вдоволені з висліднїв, вернїйте решту у начуї а ваші гроші вернуть вам назад. Пришліть дись—СЕЙЧАС, бо можете отримати ані цента. *Нуга-Тон продовжує рівнож аптикарї і вони чімнобудь гарантують, що будете вповні вдоволені або вертнуть вам гроші. Перечитайте гарантію, що надрукована на пакетику.*
— — — ПИШЛИТЬ СЕЙ КУПОН ЕШЕ ДНЕСЬ. — — —
National Laboratory, Dept. Ukr. J. 3 1018 South Wabash Ave., Chicago, Ill.
Панове:—Закучую тут $..... на..... пудилок Нуга-Тон. Нуду вимагати Нуга-Тон через 30 днів і если не буду вдоволений відішлю вам решту а ви вверните мені усї мої гроші.
Імя і назвиско
Улиця і число дому
Місто *Провінція*

З ЖИТТЯ ЕСКІМОСІВ

Норвежський подорожник Хрістян Леден видав спомини з своєї подорожі по Ґренляндії, з життя тамошніх Ескімосів.

Ескімос Напзабок давав пир із танцями й музикою. Автор запросив на цей пир старий „заклина" Мазайцяк. Зійшлося дуже богато Ескімосів. Із білих був лише автор і кількох його товаришів.

Ескімос ділиться з приятелями радо всім, що має. Навіть мясом, яке тут рідкість. Мясо в північній Ґренляндії переховують довго, аж прибере спеціяльний запах і смак. Милий для Ескімосів. Отже закопують мясо морського пса під каменем. І так держать це мясо від літа до літа, коли підчас довгої зими не приневолить їх голод видобути його з під каменя. На таке мясо морського пса— що лежала вже рік під каменем — запросили й автора.

Чоловіки сиділи з надвору біля шатра. Були зодягнуті в кожухи синїх лисів і полярних ведмедів. У кожнього в руцї був „пілявт" або ніж до мяса. Краяли мясо на шматки, шарпали його, своїми сильними гарними зубами. Їли сире мясо. Були для себе дуже ввічливі, один одному підсував найгарнїщи кусень. Коли господар запримітив автора, вибрав великий кусень і осміхаючись ввічливо подав зі словами: „Гадаю, буде смакувати вам".

„Я подякував, узяв мясо, але сїв трохи на боцї, щоби цю огидливу страву кинути собакам. Пси підходили так близько як лише могли. Та ба, мій ввічливий господар уявив собі що я такий щасливий як ніколи. Глядів пильно на мене, не спускав з мене ока. Колиж побачив, що я не спішуся з їдженням, сказав добродушно: „Правда, воно так гарно пахне, що то бувби великий гріх зїсти його. Та ви всетаки впустіть його до свого жолудка, для нюхання я дам вам инший кусень!".

Та запах мяса був доволі неприємний, не треба вже було мені пробувати його, смакувати. Я не ждав на цей другий кусень, я пішов мерщій до шатра. Тут обідали жінки. Виявляди дійсно сильний апетит. Цї люде, що так привикли до посту, — вміють, коли найдеться для цього нагода, зїсти якнайбільше. Їдять на камінних тарілках. Їдять цї части мяса, які білий чоловік ледви чи зважився би зїсти. Жінка господаря Загва їла з цинової тарілки. На тарілцї вирізане „Гйоа" ймення одного з членів Амундзенової експедиції. Це подарок від нього.

Після обіду покидали білі кости собакам і ціле товариство зібралося до танцю в шатрі. По середині оставили вільний простір. Тут „заклинач" давав представлення. Мазайцяк, найстарший і найбільше поважаний чоловік у цілім таборі, це щось як духовник, і медисинлен, або по їхньому „ангакок". Танцював і співав. Мельодію скомпонував собі передтим, а слова імпровізував підчас танцю. Инший „заклинач" Айорзалїк станув проти нього. В руцї держав кусень дерева, одним кінцем устромивши його між зуби. Преспокійно й неповорушно глядів у лице старому „заклиначеви", наче хотів загіпнотизувати. Нараз Мазайцяк почав співати й танцювати, прижмурив очі і похитувався сюди й туди горішньою частю тїла. Щойно зачав приспів, почала співати й його жінка, а небаром співали вже й всі инші жінки, спочатку тихо, потім, усе пристрастнїще відповідно до танцю, що аж доходив до скавуління.

Коли пісня скінчилася Айорзалїк приклав цей сам кусень дерева танцюристови до носа і рівночасно скрикнув кілька разів проймаючо. Цебто так пробудив його з загіпнотизовання. Танцюрист помало прийшов до себе, скинув кожух але співав дальше. На грудях його видно було загоєні рани, слїди боротьби з полярними ведмедями. Тепер виступило кілька молодих Ескімосів і імпровізованими жартами викликали загальну веселість. А старий сїв на камени й бив себе сам крилом меви і нібито сам не знав про те. Другий анґакок схопив барабан і декламував прастарі релїґійні вірші, які навчився від своїх попередників. Декламацію переплітав співами, а супровожав танцями. Ніжним голосом оспівував терпіння Ескімосів, довгу підбігунову ніч.

Музика це посередничка Ескімосів у релїґійних обрядах. Ескімоси почуваються безсилими проти грізної природи і вірять, що лише надприродна сила може вратувати їх від загрожуючої небезпеки. Тому відкликаються до духів, просять у їх поради й розради. При помочі музики можуть наблизитися до світа духів, до жерела, що додає їм одушевлення, як і для инших примітивних народів, так і для Ескімосів музика є свого рода релїґійним лїкарством. Тому почитають музику, плекають її на свій питомий спосіб.

Танцї і співи скінчилися пізно в ночі. Ми через горн пустилися назад до наших шатер. Відпроваджували нас Напсанґок, Мазайцяк і ще кількох Ескімосів. Чарівна біла літня ніч. Здалека чути стогін, наче нарікання дедів і ломіт ледяників. Час до часу тріскає ледяна гора або перевернулася й розбивалася на дрібні кусні; грюкіт, що повстав при цьому, пригадував артилерійську пальбу. Кілька малих птахів, літних годів артилерійську пальбу. стей летить понад ковер із моху перетканий полярними цвітами. І москіти переслідували нас, одинока язва арктичної ночі. Ескімоси мали вільця з пїра морських мев і проганяли цих кровопійців. Але й ножі зі собою, бо в цій дикій околиці ніколи не знаєш, де й коли попадеш на ведмедя.

Коли ми так ішли, Ескімоси раді були дізнатися дещо від нас. Питалися, які наші погляди про вічність, про життя. Я відповів їм, що наші люде таксамо як Ескімоси брехню і крадіж уважають гріхом. Це Ескімосам сподобалося вельми. Але не забули спитатися чи білі люде не стараються, щоби ніколи не грішити?

Я зясував їм у головному науку Христову. Ескімоси вважали пильно й порівнували зі своєю. Коли я говорив про любов ближнього і про обовязок помагати другому в біді, відповіли, що **в Ескімосів це щось зовсім самозрозуміле, щоби сильнїщий помагав слабшому.** (Як що до цього вище стоять морально Ескімоси від Заходу — головнож від сильних міра цего!). **Ніхто з Ескімосів не хотів би жити й упливати в добрі й достатках і дивитися, що другий не має рівночасно взяти що до уст.** Дуже схожа є мораль релїґії Ескімосів із християнською. Самособою є й великі ріжниці між обома релїґіями.

Старий анґокок Мазайцяк говорив мені: „Ви білі вірите, що великий, добрий дух це мущина, — наша віра каже, що то жінка. Цей дух жиє в серцї землї, там гарно, тепло. До нього приходять душі померших. Хто за життя не є такий добрий, як повинен бути, мусить іти у горішні области. Але там у горі — і при цьому старий Ескімос вказав на небо — є дуже зимно. Ніхто з нас не бажав би там дістатися".

Коли я відповів Ескімосови, що білі якраз противно вірять: ждуть нагороди за добрі вчинки у небі, а в теплому нутрі землї жде кара за злі вчинки — там пекло, — похитав старий головою й сказав:

— Білі також можуть часом помилятися. Кожен розумний Ескімос зрозуміє, що він у цьому життю доволі натерпіся холоду, отже добрий дух не може його краще нагородити за добрі вчинки, як теплом на тамтому світі.

З цими словами перервав Мазайцяк дискусію й завважив що хоче йти на лови морських псів. Ми попращалися словом: „Тагваботіт" — по нашому „Прощавайте! — Бувайте здорові!"

Ескімоси приготовляли для ловів свої коаки (малі, потягнені шкірою човна), кликали до нас схлїбляюче: „Іянукстрлювутіт" або по нашому: „Ви похожі на чоловіка!"

Ескімоси вірять, що вони одинокі справжні люде. Білі, Індіяне й инші раси, це лише півлюде: „тагван".

ПАТЕНТИ
Безплатно пішлемо наш прегарно ілюстрований патентовий підручник. Пишіть по него днесь по українськи.
В справах патентування винаходів і продажі патентів звертайтеся до скорих і путящих патентових адвокатів по сей адрес:
BRYANT & LOWRY,
310 VICTOR BLDG.,
WASHINGTON, D. C.
(Successor to A. M. Wilson, Inc.)

ДР. АНДРЕЙ БОРАК
ХИРОПРАКТОР
лїчить найновійшою методою ріжні недужі недужі.
810 EAST 17th St., NEW YORK, N. Y.
Понедїлок, середа, пятниця від 10 рано до 8. вечер.
Вівторок, четвер, суботи від 2 до 8.
Неділя від 10. до 1.
Пишіть по оказове число „Хиропрактика".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

УКРАЇНСЬКО-католицька парохія в Bayonne, N. J., потребує дякочувчаря від 15. квітня с. р. Платня після умови. Кандидат зволить зголоситися на слїдуючу адресу: **Rectory of St. Mary's Assumption's Ukrainian Cath. Church, 24 E. 25th St., Bayonne, N. J.** 77-80

ХОЧУ КУПИТИ ВІНДОКЛІНЕРСЬКИЙ БІЗНЕС.
Тільки поза Ню Йорком. Зголошення прошу слати: **„Хочу", Sichowy Bazar, 34 E. 7th St., New York, N. Y.** 78-80

ПОШУКУЮ ЖЕНЩИНИ, котра би хотїла зі мною мешкати і працювати вдень а я працювалаби у ночи або на оборот. Така женщина малаби мешкання у мене даром. Може бути з чоловіком навіть або з одною дитиною. Голоситися:
MRS. WOWK,
3188 Boulevard, Jersey City, N. J.

ПОШУКУЮ у важній справі **Васия Сарабуна**, родом з Остаяя повіт Скалат, Паличина, Давнїйшими часами перебував в Пенсилвенії. Хто би о нїм знав де перебуває, або він сам, прошу зголоситися на адресу **ІВ. ДОВГАНЬ, 316 Park St., Holyoke, Mass.**

ДО ВСІХ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ!

Отсим подаємо до відома всіх інтересованих, що International Bureau of Commerce видасть в коротці „Український Альманах", котрий буде складатися з двох частий.

Перша часть буде містити в собі короткий очерк історії, геоґрафії, етноґрафії і літератури України, друга часть спис і алфабетичний адресат всіх Українців в Америці і Канаді, як також адреси всіх наших національних, наукових, гумнітарних, торговельних і промислових інституцій.

Длятого проситься всі висше згадані інституції, як також всіх в тім інтересованих прислати нам свої точні адреси, с. є. імя і назвиско, занятя, околицю, місто, улицю і число свого помешкання, щоби ми могли помістити його в своїм альманаху.

Листи просимо слати на слїдуючу адресу:
INTERNATIONAL BUREAU OF COMMERCE,
30 E. 7th Street, New York, N. Y. U. S. A.

ЖІНКА МАЙЖЕ ВМИРАЛА
ДОКТОР НЕ МІГ Їй ПОМОЧИ.

Пані М. Бер з нашім місті пише і каже, що тому шість місяців, прийшла до дому думаючи що не пожиє як вікох три тижні. Хорувала 15 лїт на тяжку хоробу й не піддавалася кільканадцять разовій операції по безуспішно.

„Докторі постановили ще одну операцію як послїдну спробу і вже зрихтовано мене знова до шпиталя. Мій муж запротестував сему, бо не було вже в него і гроша по тих кілька разових операціях та проти великих видатків на сю нову операцію. Одна женщина, добра сусїдка, чуючи про це, що я маю їти знова під ніж, прийшла до мене і порадила мені уживати лїкарства на солїтра, котре свого часу її помогло. Я сміялася з сеї поради но мій муж і сусїдка вийшли намовили мене попробувати його замість піду до шпиталю. По тім я чудась сейчас лїпше як нїколи за 15 лїт слабости. Набулам двайцять фунтів ваги і єсьм спосібна працювати без жадного зусилля. Я тепер по 2 роки до гори, часто плюєтя, нестравність, біль в хребті і удах, завороти, гнїлість коли жолудок порожний, сині знаки під очами, тяжке чутя в жолудку, кручення в жолудку і кишках, утрата ваги, тяжчі віддих, неохота до праці і житя, брак амбіції, все отяжілий і знеохочений. Випадки знані що солїтер виріс питательсть фітів доводили спричинюючі епілептичні напади. Сей Монстер досягнувши відпухоеі рурки може задусити свою жертву. Позбудьтеся сего паразита заким не запізно. Замовте дись якорство Marexide, який вишлемо Вам по одержанню $10.00. Не дайтеся баламутити підробленими а замовляйте впрост від фірми. **MARVEL REMEDIES CO., Dept. 112, Box 353, Homestead, Pa.** Marexide є нешкідливий і можна вживати його цїлком безпечно.

НАСЇЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА
Українські потребники
Без ріжниці в котрій стороні Щікаго або околиці мешкаєте, телефонуйте до **МУЗИКИ** і зводжайть гроші.
2157 W. CHICAGO AVE.
Tel. Seeley 4253 & 4253